

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Diarienummer
2013-3080034

Projektnamn Folkhögskolor för framtiden - 3 F	Diarienummer 2013-3080034
--	------------------------------

Slutrapport genomförande

Sammanfattning

Ge en sammanfattande beskrivning av projektidé och framkomna resultat.

Folkhögskolorna i Norr- och Västerbotten vill gemensamt utveckla och fördjupa insatserna till målgrupperna utlandsfödda, funktionsnedsatta och unga arbetslösa såväl individuellt som i grupp så att anställningsbarheten ökar.

Folkhögskolorna är geografiskt spridda över länen, lokalt förankrade och har en bred kompetens.

Förstudien har inventerat målgruppernas behov av stöd så att de kan komma närmare arbetsmarknaden med stöd av folkhögskolorna. Folkhögskolorna behöver utveckla arbetet med individuella planer, skapa miljöer som tar hänsyn till den enskildes behov, se över studietakt gruppernas storlek och tider, samt utveckla möjligheten till att varva studier och praktik.

Folkhögskolornas förutsättningar att möta målgruppernas behov har inventerats och förslag till utveckling av folkhögskolornas arbete har hanterats. Folkhögskolorna ser behovet av mer utvecklat stöd till den enskilde och är i stort överens med målgrupperna om vad som behöver göras. Elevvården är en viktig resurs för att stödja elever med olika svårigheter. Den samlade kompetensen på skolorna täcker många områden men kompetensen mellan skolorna behöver överföras genom utbildning, byte av tjänster eller att dela på resurser som annars inte är möjliga att nyttja.

En studieresa som genomfördes till fyra folkhögskolor i Stockholmstrakten visade på vikten av att se över arbetssätt, organisation och verksamhetens innehåll. En sammanhållen folkhögskola med en genomtänkt idé och flexibilitet ses som en framgångsfaktor.

I projektet Folkhögskolor i Framtiden (FIF) skapades yrkesnätverk mellan skolorna som kan utveckla sina nätverk ytterligare.

Förstudien har inventerat folkhögskolornas möjligheter och med stöd av ett genomförandeprojekt finns det möjlighet att infria drömmen om ett arbete för den enskilde oavsett bostadsort och att stimulera tillväxten i hela regionen.

Projektets resultat

- Redogör kortfattat för det problem och de behov som projektet avsåg att fokusera kring.
- Redogör för projektets ambitioner att göra skillnad, det vill säga hur lösa problemet på ett bättre sätt. Ta utgångspunkt i den eller de programkriterier (lärande miljöer, samverkan, innovativ verksamhet, strategisk påverkan) som projektet valt, men också där så är aktuellt hur aktiviteterna av transnationell och regionalfondskaraktär bidragit.
- Vilka resultat och förslag till goda lösningar har projektet lett fram till?
- Vilken påverkan och genomslag har projektet åstadkommit på individnivå, organisationsnivå och system- och strukturnivå?

Folkhögskolorna i Norrbotten och Västerbotten möter utlandsfödda, unga med bristande eller låg utbildning samt personer med funktionsnedsättningar i det dagliga arbetet. De samverkande tretton folkhögskolorna vill gemensamt utveckla och fördjupa insatserna till målgrupperna såväl individuellt som i grupp. Folkhögskolorna finns i såväl inlands- som kustkommuner och erbjuder unika möjligheter att ge utbildning i lokalsamhället i samverkan

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Diarienummer
2013-3080034

med lokala myndigheter, företag och organisationer. Med förstudien ville folkhögskolorna lyfta fram hur individanpassade utbildningar kan vara verktyg för att stärka målgrupperna. Det finns behov av yrkesinriktade utbildningar för att möta marknadens behov av kompetens. Förstudien visade att folkhögskolorna har en mycket varierad verksamhet där man möter personer från annat land som har haft svårigheter att klara den ordinarie skolan, eller har behov av stöd på grund av funktionsnedsättningar samtidigt som några skolor har yrkesinriktade utbildningar och spetsutbildningar. Det finns behov av att nyttja varandras erfarenheter på ett bättre sätt än hittills för att kunna erbjuda målgrupperna utbildningar utifrån de uttalade behoven.

Målgrupperna var representerade i tre fokusgrupper som möttes vid tre tillfällen för att genomföra en SWOT-analys. Grupperna uttryckte att folkhögskolan är en bra verksamhet med anpassade utbildningar men att det finns flera områden som kan utvecklas ytterligare. Satsningen på mindre grupper med pedagog närvarande och ett mentorskap där målen och uppföljningarna på individnivå behöver fortsätta. Det är viktigt att eleverna får stöd i att hitta sin inlärningsstil och att livskunskap integreras i undervisningen.

De unga påpekade möjlighet till återhämtning när pressen blir för stark, schemaläggning som tar hänsyn till dem som behöver tid att starta och djupdyka i ämnet. Det är även viktigt att det ges möjlighet till senare start på dagen för de som har svårt att komma igång på morgonen på grund av funktionsnedsättningar. Den fysiska miljön bör vara fri från störande syn och hörselintryck och ge möjlighet till personlig återhämtning. Verklig demokrati som utgår från klassrummet och är konkret är viktigt.

För de utlandsfödda är det viktigt att varva språkundervisningen med praktiska moment med individuellt utformning. De efterfrågar även praktik för att utveckla språket och kunna integreras i arbetslivet. Valideringen av tidigare utbildningar i hemlandet är viktig. Att träffa svenskar och prata svenska är viktigt.

Samtliga grupper framhöll att det ges möjlighet att studera på deltid och att undervisningen fokuserar på det man kan göra, dvs att man ser människan.

Projektledningen och processledarna för fokusgrupperna genomförde en studieresa till fyra folkhögskolor i Stockholm med omnejd. Syftet var att ta reda på hur de arbetar med målgrupperna.

Västerås folkhögskola visar att det med långsiktigt och nära samarbete med Arbetsförmedlingen går att bryta ny mark och skapa mycket positiva verksamheter. De har även skapat förutsättningar för arbete med målgrupperna under hela året utan att behöva göra speciallösningar. All personal har semestertjänster och förutsätts kunna arbeta utifrån elevernas behov. De har ett integrerat arbetssätt och effektivt resursanvändande, individuellt anpassad utbildning med uppföljning och utåtriktat arbete. De bedriver SFI-verksamhet som utgår från de gemensamma tankarna.

Marieborgs folkhögskola har verksamhet i Norrköpings centrum. Karakteristiskt är den individuellt anpassade utbildningen, uppföljningen, avdramatiseringen av skolan, utåtriktade aktiviteter genom t ex studiebesök samt arbetet med motiverande metoder. De arbetar för att underlätta flöden från studiemotiverande folkhögskolekurser (SMF) till ordinarie utbildning. Skolan har verksamheter för personer med funktionsnedsättningar som syftar till att stärka och förbereda den enskilde till ett bra liv gärna genom att gå vidare till ett arbete. De bedriver invandrarkurser men har inte betygsrätt enligt SFI.

Konstskolan Linnea visar att konsten har stor potential. Utmärkande för skolan är den breda konstnärliga inriktningen där förmågan lyfts fram, och att deltagarna får växa på sina villkor. Skolan arbetar inom ett område som inte är så vanligt för folkhögskolorna. Utbildningen köps inom ramen för LSS och är upphandlad enligt LOV. Samarbetet med det sociala företaget INUTI gör att det finns möjligheter till arbete efter utbildningen.

ALMA folkhögskola har en integrerad verksamhet med en genomtänkt struktur. Det finns en tydlig idé med en uttalad värdegrund. De arbetar med de olika nivåerna på utbildning som motivationsskapande och möjligheten till interaktion mellan utlandsfödda och dem som har svenska som förstaspråk. Den SFI-verksamhet som de byggt upp är sammanflätad med övrig

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Diarienummer
2013-3080034

verksamhet vilket innebär att de får möjlighet att öva svenska tillsammans med övriga elever på skolan och kan knyta kontakter.

Inventeringen av de samverkande folkhögskolorna visar att alla skolor möter målgrupperna unga och funktionsnedsatta och att några skolor möter utlandsfödda i etableringsuppdraget eller som SFI-utbildare.

Inventeringen av folkhögskolorna i Norr- och Västerbotten genomfördes som SWOT-analyser på skolorna. Varje skola fick frågorna i förväg. Alla skolor tar upp gruppernas storlek och den stimulerande miljön som en stor fördel. Individuella studieplaner med uppföljning och stöd från elevassistenter/kuratorer motsv är en framgångsfaktor. Skolornas förmåga att ta emot elever med bristande motivation och ge dem en framtidstro lyfts fram. Några skolor har tagit emot enstaka yngre elever som inte klarar av den ordinarie gymnasieskolan. Det finns önskemål att utveckla samarbetet kring gymnasieelever som saknar studiemotivation. Det finns ofta kompetens på någon skola som med fördel kan överföras till övriga skolor genom utbildning eller att dela på resurserna.

Att varva utbildningarna till utlandsfödda med praktisk samhällsorientering är en framgångsfaktor.

Studiemiljön och stödet till eleverna har setts över av några skolor. Några skolor har kurser för personer med funktionsnedsättningar. Flexibiliteten att skapa olika utbildningar med kort varsel framhålls.

Flera skolor har specialinriktade utbildningar, journalistik, konst, musik, socialt företagande m m. Några skolor driver projektverksamhet.

Flera skolor har goda relationer med lokala myndigheter och andra lokala aktörer. En skola fungerar som coach på uppdrag från Arbetsförmedlingen.

Utvecklingsbehoven är att:

Arbeta ännu bättre med individualisering och uppföljning samt utveckla de pedagogiska instrumenten. Att kunna möta omgivningens önskemål av nya uppdrag. Att utveckla relationen med omgivningen och skapa förutsättningar för arbete i samverkan med lokala samarbetsparter.

Förmågan att möta personer med problematik i form av missbruk, inlärningsproblem behöver utvecklas. Mentorskap/handledning/stöd till den enskilde behöver utvecklas. Samverkan med företagarna, myndigheter och organisationer inom den sociala ekonomin behöver utvecklas.

Ekonomi i form av statsbidragets storlek, begränsande/nyckfulla finansieringsmöjligheter, begränsad arbetsmarknad och demografiska utmaningar är några viktiga hotbilder.

Skolorna har enats om att söka ett genomförandeprojekt där följande områden kan ingå:

-Utbildning till småföretagarna så att de kan sänka tröskeln att ta emot utlandsfödda.

Matchningsmöten kan vara en del i detta arbete.

-Ett valideringsarbete som skulle kunna samverka med företagare

-Utveckling av stöd till bildandet av sociala företag i närsamhället

-Utbildning av entreprenörer inom socialt företagande

-Vårdutbildningar, assistentutbildningar m m som ger stöd till den lokala arbetsmarknaden

- Skapa former för utbyte av erfarenheter och kunskaper på någon eller några skolor som kan överföras till andra folkhögskolor vid behov genom t ex köp av tjänster, utbildning, utbyte av erfarenheter

Syfte och mål med projektet

- Redogör för projektets syfte/projektmål, delmål och avsedda resultat.
- Vad har projektet uppnått i förhållande till mål och planerat upplägg? Redogör dels med kvantitativa mått, dels kvalitativt i form av till exempel erhållna kunskaper och förändringar i attityder, riktlinjer, beteende etc.
- Vilket lärande åstadkom ni i projektet såväl internt som externt?
- Redogör för orsaker till avvikelser i förhållande till planerad verksamhet i projektansökan och hur detta har påverkat projektbudgeten.

"Projektet ska ha utmynnat i ett underlag för en ansökan om ett genomförandeprojekt som ger målgrupperna möjlighet till personlig utveckling som leder till vidare studier och/eller arbete oavsett var man bor ..".

Studiebesöket, fokusgruppernas arbete och inventeringen av verksamheterna pekar på behovet av en tydligare målbild där arbete för den enskilde finns som ett centralt mål. Underlaget som presenterades för styrgruppen den 12 juni har använts för att formulera några tankar kring ett möjligt genomförandeprojekt. Ett förslag till finansiering för att utforma en ansökan har skickats ut till skolorna.

"Målgruppernas behov av kompetensstöd är identifierat".

Några resultat från fokusgruppernas arbete som kommer att vara vägledande för ansökan om ett genomförandeprojekt presenteras nedan:

Grupperna uttryckte att folkhögskolan är en bra utbildningsplats med anpassade utbildningar men att det finns flera områden som kan utvecklas ytterligare.

Satsningen på mindre grupper med pedagog närvarande och ett mentorskap där målen och uppföljningarna på individnivå behöver fortsätta.

Det är viktigt att eleverna får stöd i att hitta sin inlärningsstil och att livskunskap integreras i undervisningen.

Det bör finnas möjlighet till återhämtning när pressen blir för stark. Man har fortfarande ett schema att följa men får pausa prestationen genom att t ex jobba med kreativitet eller hälsa. När man hämtat sig fortsätter man studierna.

Schemalaggningsen bör ta hänsyn till dem som behöver tid att starta och djupdyka i ämnet. Det är inte lämpligt med korta lektionspass men växla arbetsätt under lektionen för stärkt uthållighet.

Kurser kan starta senare på dagen alternativt kan schemalaggningsen innehålla friare pass för- och eftermiddagar så att de som har svårt att komma igång på morgonen p g a funktionsnedsättningar kan delta på lika villkor.

Den fysiska miljön bör vara fri från störande syn och hörselintryck och ge möjlighet till personlig återhämtning. Skapa områden på skolan som är lugna, enskilda, positiva tysta vilorum där man också kan sitta och läsa. Uppehållsrum för umgänge och musik är viktiga men lokaliseras helst inte direkt utanför lektionssalar.

Undvik stökiga datasalar. Datorn bör vara ett naturligt arbetsredskap (bärbar dator).

Verklig demokrati som utgår från klassrummet och är konkret är viktigt. Skapa inte förväntningar om det inte är möjligt i praktiken.

Det är också viktigt att det ges möjlighet att studera på deltid och att undervisningen fokuserar på det man kan göra, dvs att man ser människan.

För de utlandsfödda är det viktigt att varva språkundervisningen med praktiska moment, individuellt utformade. De efterfrågar även praktik för att utveckla språket och integreras i arbetslivet där praktiken ev kan utmynna i ett arbete. Att få möjlighet till att visa vad man kan och få en referens är också viktigt. Att träffa svenskar och prata svenska är viktigt. Folkhögskolan ger möjligheter till gemenskap.

De utbildningar som många har från sina hemländer är inget värda i Sverige. Det är svårt att få sin utbildning validerad då många inte fått med sig betyg och intyg i flykten. Man saknar kunskaper i ansökningsprocessen, hur man skriver ansökningshandlingar med CV och personligt brev. Många av de yrken som finns i hemländerna saknar sin motsvarighet i Sverige. Regler för att starta och driva egna företag upplevs som många och krångliga.

"Genom byte av resurser mellan folkhögskolorna kan målgruppernas behov tillgodoses".

Förstudien har visat att när någon skola saknar kompetens finns det någon eller några andra skolor som har kompetens som med fördel kan överföras till övriga skolor genom utbildning eller att dela på resurserna. Formerna för detta utbyte behöver konkretiseras. Det tidigare projektet "Folkhögskolor i Framtiden" har tagit upp detta och de yrkesspecifika nätverken som skapades behöver utveckla sitt samarbete ytterligare.

"Förstudien har särskilt inventerat och utvecklat möjligheterna att stödja människor till arbete

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Diarienummer
2013-3080034

inom sociala företag/kooperativ verksamhet".

I samband med planeringen av studiebesöket inventerades folkhögskolornas arbete med socialt företagande i landet. Det visar sig att Sunderby folkhögskola är den enda folkhögskola som genomfört hela processen från arbetslös/långtidssjukskriven till yrkesverksam i ett socialt företag. Några folkhögskolor har genomfört utbildningar men inte svarat för processen. De samverkande folkhögskolorna har uttryckt önskemål att utgå från den utbildning som genomfördes i samband med projektet Folkhögskolor i Förändring och tillsammans med lokala intressenter delta i utvecklingen av sociala företag.

"Förstudien har kartlagt organisationer och institutioner som på olika sätt arbetat med insatser av psykosocial karaktär och förstudien visar hur de erfarenheterna kan användas i ett genomförandeprojekt". Det finns ett stort behov av ett psykosocialt arbetssätt när folkhögskolorna möter människor som har olika uttalade eller outtalade behov av stöd. Det handlar om elever med svag motivation och som inte klarat ordinarie skola, personer med funktionsnedsättningar som fortfarande befinner sig i ett bearbetande stadium och utlandsfödda. För att det ska vara möjligt att nå goda studieresultat behöver man ibland få möjlighet att samtala och få vägledning i att hantera svåra situationer. Det kan handla om att klara att ta sig till skolan och hitta rutiner eller att få insikt i hur det svenska skyddssystemet fungerar. Skolornas elevvård i form av elevassistenter, kuratorer, präster eller andra med stödjande roller på skolan behöver stärkas så att nya yttringar av rädsla, känsla av tillkortakommande och frustration kan hanteras. Samarbetet med de myndigheter och organisationer som finns i lokalsamhället behöver utvecklas.

"Förstudien har identifierat behoven och lämnat förslag till insatser i ett kommande genomförandeprojekt".

Flera uttrycker att de behöver arbeta ännu bättre med individualisering och uppföljning samt utveckla de pedagogiska instrumenten. Det handlar om mentorskap/handledning/stöd till den enskilde. Det är nödvändigt att möta omgivningens önskemål av nya uppdrag och att förbättra relationen med omgivningen så att förutsättningar för arbetsinriktad utbildning skapas i samverkan med lokala samarbetsparter såsom företagarna, myndigheter och organisationer inom den sociala ekonomin.

Förmågan att möta personer med problematik i form av missbruk, inlärningsproblem är en central fråga för skolorna.

Några av de hot som identifierats är ekonomin i form av statsbidragets storlek, begränsade/nyckfulla alternativa finansieringsmöjligheter, en arbetsmarknad som brister i förmågan att ta emot målgrupperna, samt demografin.

Samtidigt finns det stora möjligheter i att delta i upphandlingar, delta i nätverk, byta resurser med varandra, genomföra uppdragsutbildningar och vidga utvecklingsarbetet med stöd av t ex projekt.

Skolorna har enats om att söka ett genomförandeprojekt där följande områden kan ingå:

- Utbildning till småföretagarna så att de kan sänka tröskeln att ta emot utlandsfödda. Matchningsmöten kan vara en del i detta arbete.
- Ett valideringsarbete som skulle kunna samverka med företagare.
- Utveckling av stöd till bildandet av sociala företag i närsamhället
- Utbildning av entreprenörer inom socialt företagande
- Vårdutbildningar, assistentutbildningar m m som ger stöd till den lokala arbetsmarknaden.
- Samverka med gymnasieskolan för att stödja unga (16-18 år) med behov av anpassad utbildning gärna i kombination med praktik/traineejobb.

Arbetsätt

Vad var ert huvudsakliga arbetsätt? Beskriv kortfattat vilka metoder, utbildningar och andra aktiviteter som användes. Vad i metoderna och aktiviteterna var det som gjorde skillnad, d.v.s. som

ledde fram till det önskade resultatet? Beskriv eventuellt nya metoder eller material som tagits fram i projektet.

En projektledartjänst på heltid och en administratör (20%) arbetade i projektet. Projektledartjänsten delades av två medarbetare från Sunderby folkhögskola. En styrgrupp utsågs med 6 representanter från folkhögskolorna. Övriga folkhögskolor hade möjlighet att närvara vid styrgruppsmötena. Som stöd bildades en referensgrupp som bestod av företrädare för Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Företagarna, LO och Svenska kyrkan. Tre fokusgrupper (en per målgrupp) med representanter från båda länen (totalt 25 deltagare), bildades för att inventera behov och föreslå inriktningar i folkhögskolornas arbete. Fokusgrupperna unga och personer med funktionsnedsättningar hade stöd av en processledare vardera. Utlandsfödda hade två processledare, en manlig och en kvinnlig. Samtliga skolor hade möjlighet att föreslå namn på processledare. Två personer från Medlefors folkhögskola, en person från Solviks folkhögskola och en från Sunderby folkhögskola anställdes 10 procent i projektet för att leda fokusgrupperna. Styrgruppen träffades vid fyra tillfällen. Vid ett tillfälle träffades fokusgrupperna, styrgruppen och referensgruppen. Under mötet redovisade fokusgrupperna sina resultat. I samband med mötet genomförde styrgruppen och referensgruppen en SWOT-analys. Referensgruppens två möten samordnades med styrgruppsmötena. Tyvärr kunde företagarna och försäkringskassan inte delta vid de två tillfällen som referensgruppen träffades, men de fick ta del av anteckningar och hade möjlighet att kommentera resultatet. Processledarna för fokusgrupperna fick ett underlag till en SWOT-analys som stöd för arbetet. Underlaget innehöll ett antal fördjupningsfrågor som användes som stöd när fokusgrupperna träffades. Frågorna utgick från principerna för social redovisning. Grupperna träffades vid tre tillfällen och resultatet presenterades för styrgruppen och referensgruppen. Fokusgruppernas deltagare upplevde att de fick tid och utrymme att lämna sina synpunkter och förslag till förbättringar. Gruppen utlandsfödda delades vid det första tillfället upp i en kvinnlig och en manlig grupp. Det upplevdes positivt från båda grupperna och de kände att de kunde föra fram sina tankar mer fritt än om de varit tillsammans. Vid tillfälle två och tre var de tillsammans och skapade en gemensam bild. Grupperna presenterade sina resultat till styr- och referensgruppen och det blev en intressant diskussion där flera i styrgruppen uttryckte att de fått nya kunskaper om behoven av utveckling av skolornas arbete för att möta målgruppernas behov. De samverkande skolorna besöktes av projektledningen och en inventering av skolornas insatser för målgrupperna genomfördes med stöd av en SWOT-analys. Frågorna skickades ut i förväg så att skolorna skulle kunna förbereda sig inför mötet. Tiden för mötet var begränsad till två timmar. En studieresa genomfördes under maj. Västerås, Marieborgs, Södra Stockholms och Alma folkhögskola besöktes. Vikten av att befinna sig i lokaler som ger möjlighet till integrering betonades av Marieborgs och Alma folkhögskola. Nya uppdrag innebär nya utmaningar. Det ställer större krav på pedagogerna att arbeta mer flexibelt över gränserna och att behovet av utbildning inte följer skolans tidsramar utan sträcker sig över lovgränser m m. Det förutsätter att man ser över arbetstidernas förläggning m m. Västerås, Marieborgs och Alma folkhögskolor visade på olika sätt att hantera frågan.

Deltagande aktörer i projektet

Redogör för vilka aktörer (organisationer, företag, myndigheter) som ingick i projektet, samt vad de konkret bidrog med, både vad gäller engagemang, ekonomiska resurser och påverkansarbete. Redovisa dessutom arbete i projektgrupp, styrgrupp och/eller referensgrupp samt gruppernas sammansättning. Hur har grupperna fungerat?

Dalkarlså, Edelviks, Framnäs, Kalix, Malmfältens, Medlefors, Solviks, Storumans, Strömbäcks, Sunderby, Tornedalens, Vindelns och Älvsbyns folkhögskolor ingick i projektet.

De tretton folkhögskolorna deltog genom styrgruppen och i samband med inventeringen. Alla

skolor hade möjlighet att delta i styrgruppsmötena och fick protokollen från mötena. Referensgruppernas representanter deltog med synpunkter och tog del av projektets resultat vid möten alternativt samtal/dialog. De parter som ingick i referensgruppen var Företagarna, Arbetsförmedlingen, Svenska Kyrkan och LO-distriktet. Företagarna kunde inte delta vid något av de två mötena. Arbetsförmedlingen samt LO deltog vid mötet i maj då fokusgrupperna rapporterade sina resultat. Svenska Kyrkans representant deltog vid det sista mötet inom projektet.

Trots den bristande närvaron gav kontakterna med referensgruppens deltagare goda resultat. Parterna såg nya möjligheter och uttryckte behovet av en fortsättning utifrån fokusgruppernas rapporter. Kontakten med Företagarna utvecklades inte som det var tänkt och nya kontakter behöver tas inför ett framtida genomförandeprojekt.

Jämställdhetsintegrering

Redogör för hur ni arbetat med jämställdhetsintegrering i ert projekt. Relatera till projektplan och utmaningar under arbetets gång.

Vid urval av styrgrupp, referensgrupp och fokusgrupper togs hänsyn till att det bör vara en så jämn könsfördelning som möjligt. Könsfördelningen bland rektorerna är tre kvinnor och tio män. Alla rektorer har tillfrågats om möjligheten att delta i styrgruppen och endast en av de tre kvinnliga rektorerna anmälde att det fanns utrymme att delta. Under projektet Folkhögskolor i Förändring hanterades jämställdhetsfrågor och styrgruppen har medvetenhet om brister i jämställdhet och dess konsekvenser.

Vid rekrytering av deltagare i fokusgrupperna var målet en jämn könsfördelning och representation från båda länen. Fokus-gruppen utlandsfödda hade två processledare, en manlig och en kvinnlig, för att det skulle vara möjligt att vid behov dela upp gruppen i män respektive kvinnor. Detta för att undvika onödiga spänningar som hindrar en fri dialog. Det första mötet genomfördes könsuppdelat och mötet blev mycket bra och i första hand kvinnorna upplevde att de fick möjlighet att ta upp frågor som de inte skulle tagit upp om männen varit närvarande. De följande träffarna genomfördes gemensamt och med stöd av processledarna kunde de jämka samman sina kommentarer.

I samband med inventeringen på folkhögskolorna har frågor om jämställdhet tagits upp. Bland annat har möjligheten att samarbeta kring ett projekt om MR-frågor som finansieras via Folkbildningsrådet diskuterats. 12 av de 13 folkhögskolorna har gemensamt valt att delta i projektet. Syftet är att genomföra en utbildning kring MR-frågor och skapa en strategisk plan för hur man ska arbeta med MR-frågorna i samverkan och per skola.

Den kommer senare att vara en utgångspunkt för ett genomtänkt arbete med MR-frågor där såväl personal som elever och kunder är involverade.

Fokusgruppernas resultat presenterades vid styrgruppsmötet och flera intressanta resultat som har betydelse för jämställdhetsarbetet diskuterades. Det handlar bland annat om att anpassa utbildningarna utifrån individuella behov och att följa upp hur det gick. Gruppen unga uttryckte att förväntningarna på pojkar är lägre, att de får mer uppmärksamhet och att lärarna blir mer imponerade av en pojke som är duktig i ett ämne än en flicka. Flickor har oftare svårt att ta plats deras kunskaper uppmärksammas mindre.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Redogör för hur projektet arbetat för att förverkliga visionerna vad gäller tillgänglighet i projekt. Relatera till projektplan och utmaningar under arbetets gång.

När planeringen för fokusgruppernas träffar genomfördes var den första tanken att deltagarna skulle genomföra lunch till lunchmöten vid två tillfällen. I samråd med deltagarna ändrades detta till tre endagsträffar istället. Detta gjordes för att ta hänsyn till deltagarnas villkor. Urvalet av personer i fokusgruppen för personer med funktionsnedsättningar utgick förutom

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Diarienummer
2013-3080034

från att skapa en jämn könsfördelning även från att få med flera funktionshindergrupper. SWOT-analysen för fokusgruppen personer med funktionsnedsättningar tog upp de villkor som begränsar möjligheten till deltagande och hur de begränsningarna kan undanröjas. Fokusgruppen diskuterade bland annat varför det är svårare för personer med funktionsnedsättningar än andra att få ett arbete. Även gruppen unga lyfte fram svårigheterna för personer som har någon form av funktionsnedsättning att fungera i en undervisningssituation och komma ut på arbetsmarknaden. Det handlar mycket om negativa attityder och fördomar. Den funktionsnedsättning som inte syns "finns inte". Samtidigt är självförtroendet hos den enskilde dåligt. Om man behöver anpassning är handläggningstiden lång och arbetsgivaren upplever att det är besvärligt och väljer lättare alternativ. Svårigheten med att få jobb är en konsekvens av att man inte får rätt hjälp i rätt tid. För att alla skulle kunna ta del av sammanställningen från den första träffen lästes den in av processledaren som tal.

Styrgruppen och referensgruppen fick ta del av arbetet vid mötet den 24 april genom att fokusgruppernas deltagare fick möjlighet att personligen presentera resultatet. Vid styrgruppsmötet den 12 juni presenterades det sammanställda resultatet från fokusgruppernas arbete. Att ha en funktionsnedsättning innebär inte att tillhöra en speciell grupp. Funktionsnedsättningar av olika svårighetsgrad finns inom alla samhällsgrupper och det handlar därför om att snarare se den enskilde och dennes förutsättningar än skapa generella lösningar. Alla åtgärder för att förbättra villkoren för personer med funktionsnedsättningar får positiva konsekvenser även för dem som inte har dokumenterade funktionsnedsättningar.

Det handlar om att se hela människan och fokusera på hennes starka egenskaper, förmågor och erfarenheter. Skolorna behöver bli ännu bättre på att var och en får en individuell plan med såväl personliga mål, som mål för jobb eller studier.

Folkhögskolans miljö och blandningen mellan olika åldrar och olika språk, gör att man kan vara sig själv utan krav på att "passa in". Den familjära stämningen gör att självkänsla och självförtroende kan utvecklas på folkhögskolan. Det är nödvändigt att våga lita på att man får vara en del av samhället, för att kunna söka jobb!

Styrkan på folkhögskolan är också att man kan välja vilka ämnen man vill läsa. Bra flexibilitet vad gäller att anpassa studietakt och kursupplägg, samtidigt som det ges möjlighet att validera tidigare kunskaper.

En ytterligare utveckling handlar om att det finns lugna fräscha rum. Tillgänglighet handlar inte bara om trösklar och hissar utan också om ljudintryck, synintryck, städning, temperatur m.m.

Det är så många aktiviteter och grupparbeten på en folkhögskola att man kan bli överstimulerad. Därför behövs också lugna, tysta platser där man kan dra sig tillbaka för att studera på egen hand och umgås med sig själv ibland.

Att även erbjuda kurser som börjar på eftermiddagen eller kvällen. = Anpassa schemat t.ex. för personer med värk, eller rubbad nattsöm (eller som är i slutet av puberteten).

Mer samarbete mellan företag, folkhögskola, Arbetsförmedling och Försäkringskassa efterlyses: Fler skulle gärna studera på deltid och arbeta på deltid för att kunna försörja sig själv under studietiden och få "komma igång med sitt liv".

Fler kurser för att starta sociala företag, både som arbetskooperativ och i andra former. Det behövs mer stöd att hitta ett jobb som passar individens intressen.

Förbättra möjligheterna ytterligare att validera tidigare kunskaper i olika skolämnen för att kunna placera studerande i rätt studiegrupper/-nivå.

En utveckling är att folkhögskolorna har fler kvalificerade yrkesutbildningar, och att fler av Arbetsförmedlingens kurser hamnar på folkhögskolan.

Den som har en funktionsnedsättning kanske inte har fysisk förmåga att arbeta heltid eller p. g.a. en skada kanske inte längre kan utföra samma arbetsuppgifter som tidigare.

Handläggare och vägledare behöver mycket mer utbildning om funktionsnedsättning, särskilt om sådana funktionsnedsättningar som inte syns. Sådana kurser skulle med fördel kunna

förläggas till folkhögskolor.

Regionala prioriteringar

Redogör för de eventuella regionala prioriteringar som ni arbetat med.

Projektet har arbetat med frågor kring de prioriterade målgrupperna arbetslösa unga med bristande kompetens, utlandsfödda och personer med funktionsnedsättningar. Villkoren för dessa grupper har analyserats i SWOT-analyser och förslag till åtgärder i ett möjligt genomförandeprojekt har tagits fram.

Spridning och påverkansarbete

Redogör för hur ni arbetat med spridning och påverkansarbete.

- Vilka personer/organisationer har ni riktat er till?
- Hur kan projektets idéer och erfarenheter omsättas i annan verksamhet?
- Vilka ytterligare insatser för påverkansarbetet skulle behövas för att nå dit ni vill? Vem/vilka bör göra det?

Förstudien har i första hand inventerat och analyserat folkhögskolornas möjligheter att medverka till målgruppernas utveckling så att vägen till arbete öppnas. I detta arbete har kontakt tagits med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Företagarna och några av ägarna till folkhögskolorna (LO och Svenska Kyrkan). Syftet med kontakterna har varit att undersöka möjligheterna att samverka i ett framtida projekt. I samband med studiebesöket undersöktes också möjligheten att samverka med andra folkhögskolor. De besökta skolorna har visat intresse av att fortsätta med kontakterna. Den tydliga fokusering mot arbete som finns i projektet har upplevts intressant. Projektet har även haft kontakt med ett annat projekt (Kompetens för alla, KOFA). De vänder sig till två av målgrupperna (personer med funktionsnedsättningar och utlandsfödda) i fyra kommuner. Visst utbyte av erfarenheter mellan projekten har skett genom att projektledningen besökt KOFAs projektledare. Projektledningen för KOFA bjöds in till styrgruppen i april och berättade bland annat om resultaten från en enkät.

Projektledningen har dessutom deltagit i träffar som anordnats av ESF-rådet och informerat om projektet i samband med andra möten. Projektet tog fram en Roll Up och en broschyr som användes i kontakterna med omgivningen.

Studiebesöket som processledarna genomförde ingick även i marknadsföringen av projektet. De besökta skolorna visade intresse av ett möjligt samarbete för att stärka arbetet med målgrupperna.

De förslag som kommit fram behöver utvecklas och konkretiseras i ett genomförandeprojekt med syftet att i ett senare skede övergå till ordinarie verksamhet.

Extern utvärdering

Redogör för hur den externa utvärderaren (om det är aktuellt) konkret bidragit i projektarbetet. Vilket stöd har det varit för projektledningen och hela projektet?

Projektet har inte utvärderats externt

Egenutvärdering

Redogör för hur ni själva arbetat med att utvärdera ert arbete. Vilket stöd har det varit för projektledningen och hela projektet?

Projektets verksamhet har dokumenterats kontinuerligt och de styrgruppträffar som hållits har nyttjats för att pröva idéer och gemensamt besluta om projektets inriktning. Förstudien har haft ett tydligt fokus och de aktiviteter som genomförts har följt planeringen. Återkommande dialoger med processledarna för fokusgrupperna har säkerställt att de följt

Diarienummer
2013-3080034

den upplagda planen. Projektledningen och processledarna träffades även i gruppssamtal via telefon och genom korrespondens via eposten.

Kommentarer och tips

Vilka tips skulle Du vilja delge framtida projekt? Vad gick bra och varför? Vad gick mindre bra och varför?

Valet av processledare fungerade bra och att fokusgrupp utlandsfödda hade två processledare var positivt. Det gav både männen och kvinnorna större frihet att uttrycka sina åsikter initialt. När de sedan träffades tillsammans kunde de lättare ta upp svårare frågor med stöd av processledarna.

Några av dem som tackade ja till att delta i referensgruppen valde bort att delta på mötena. Det innebar att omvärldsanalysen och spridningen av resultaten inte blev optimala. Projektledningen skickade ut anteckningar. Diskussionen vid mötena saknades dock.

Kontaktpersoner

Vilka personer kan den som är intresserad av ytterligare information kontakta?

Susanne Blomdahl tel: 0920-26 66 44, epost: susanne@sunderby.fhsk.se

Kurt Hofgren tel: 0920-26 66 46 epost: kurt.hofgren@sunderby.fhsk.se